

AKTUELLT FRÅN BANKFÖRENINGEN

Bankfokus

3 OKT
2015

Möt Bankföreningens nya vd

Hans Lindberg i sin nya roll

Swish
I FOKUS

Foto: Håkan Flank

Kära läsare,

Välkommen till höstens första nummer av Bankfokus

Hösten har präglats av global ekonomisk oro, akut flyktingkris och ett skuldberg som inte slutar växa – frågor som på ett eller annat sätt påverkar Bankföreningens arbete. I nya numret av Bankfokus berör vi flera av dem som står överst på höstens agenda.

■ En fråga som berör många bankkunder är bankernas ansvar för att motverka penningtvätt och finansiering av terrorism. Bankerna får många frågor från upprörda kunder om varför banken vill veta var pengarna kommer ifrån, när de vill sätta in pengar på sitt konto. Detta har bland annat aktualiserats i och med Riksbankens mynt- och sedelutbyte. Bankerna följer Finansinspektionens penningtvättsregler och vi efterlyser nu att regeringen tar ett större ansvar för att informera allmänheten om vad penningtvättsreglerna innebär. Läs intervjun med Bankföreningens penningtvättsexpert Åsa Arffman.

En annan aktuell fråga som Bankföreningen följer är hushållens skuld-

sättning och införandet av ett amorteringskrav. Det verkar nu äntligen som att frågan får en hemvist när regeringen föreslår en lagändring som ska ge Finansinspektionen mandat att införa amorteringskrav. Vi tycker det är bra att bankerna och deras kunder får klarhet i vad som gäller.

I början av augusti tillträdde Hans Lindberg som ny vd på Bankföreningen. Hans Lindberg, som tidigare var chefsekonom hos Moderaterna och innan dess en av Anders Borgs statssekreterare, har ägnat sin första tid på Bankföreningen åt att träffa företrädare för våra medlemsbanker, myndigheter och politiker. Han lyfter särskilt fram behovet av en branschpraxis,

som har ökat på flera områden, samt vikten av helhetssyn på alla de regleringar som har införts eller håller på att införas. Han ser en fara att regleringsivern går för långt så att bankerna inte kan uppfylla sina grundläggande funktioner, vilket kan få negativa effekter för såväl kunderna som för den reala ekonomin.

Läs också framgångssagan om Swish, idén om en ny betaltjänst som föddes på Bankföreningen och som idag – mindre än tre år senare – har tre och en halv miljon användare.

Lena Barkman
Kommunikationschef

Nyhetsbrevet ges ut av Svenska Bankföreningen.
Det publiceras på www.swedishbankers.se i pdf-format och skickas även med e-post till prenumeranter.

Svenska Bankföreningen,
Box 7603, 103 94 Stockholm
08-453 44 00
info@swedishbankers.se
www.swedishbankers.se

Ansvarig utgivare: Lena Barkman 08-453 44 48
Redaktion: Bodil Bjerre Sekund 08-453 44 09
Produktion: M Pacerek AB

Amorteringskrav bra – men räcker inte

Regeringen har lagt ett förslag till lagändring som ska ge Finansinspektionen mandat att införa amorteringskrav. Bra att banker och kunder snart kan få klarhet i vad som gäller, men andra åtgärder behövs för att komma till rätta med problemen på bostadsmarknaden, säger Bankföreningens analytiker Magnus Karlsson.

■ Finansinspektionen lade redan i våras fram ett förslag på amorteringskrav, men processen stoppades upp när det uppmärksammades att lagstöd saknades. Lagändringen som ska ge FI mandat väntas träda i kraft 1 maj 2016. Det troliga är att FI strax efteråt publicerar föreskrifter kring ett amorteringskrav som liknar det förslag som lades fram i våras, det vill säga amortering med 2 procent av den totala skulden för belåningsgrader över 70 procent och 1 procent för belåningsgrader mellan 50 och 70 procent.

Utöver att ge FI utökat mandat föreslår regeringen också att det ska finnas flexibilitet kring när amortering måste ske, och att lån till nybyggnation ska kunna undantas.

För att motverka hushållens skuldsättning har regleringar införts som påverkar

bankernas balansräkning, som ökade riskvikter för bolån, kontracyklisk kapitalbuffert och ett generellt ökat kapitalkrav. Dessutom har FI infört ett bolånetak, som innebär att kunden kan låna högst 85 procent av bostadens värde med bostaden som säkerhet. Snart införs alltså även ett amorteringskrav.

– Det är bra att banker och kunder får klarhet i vad som gäller vid bolån. Men på längre sikt krävs det åtgärder på en rad andra områden för att komma till rätta med problemen på bostadsmarknaden och hushållens skulder. Dels ökat byggande och en revidering av hyresregleringen, dels en översyn av regler som påverkar hushållens beteende, exempelvis ränteavdrag och beskattning av bostäder, säger Magnus Karlsson.

Bakgrund amortering

Bankföreningen införde 2010 en amorteringsrekommendation, som det hösten 2014 fanns långt gångna planer på att strama upp. Konkurrensverket signalerade då att en sådan rekommendation kunde vara potentiellt hämmande för konkurrensen, varpå Bankföreningen valde att dra tillbaka den. Bankföreningens rekommendation till medlemsbankerna att samtliga hushåll som tar ett nytt bolån ska få en individuellt anpassad amorteringsplan kvarstår dock.

Finansinspektionen övertog arbetet med att införa ett amorteringskrav, och byggde det till övervägande del på Bankföreningens rekommendation. När FI:s förslag var ute på remiss under våren 2015 uppmärksammades att FI saknade lagstöd för att införa ett sådant krav. Frågan hamnade då hos regeringen, som nu har föreslagit en ändring av lagen om bank- och finansieringsrörelse, för att ge FI det nödvändiga mandatet.

Remissen om lagändringen ska vara besvarad den 2 november.

Ny upplaga av **Bolånemarknaden i Sverige**

■ Årets upplaga av den årliga publikationen Bolånemarknaden i Sverige har publicerats på Bankföreningens hemsida. I den beskrivs utvecklingen av bolån och bostadsbyggande, både den senaste utvecklingen och längre tillbaka i tiden. Där görs också en beskrivning av hur hushållens skuldsättning ser ut, samt vilka åtgärder för att motverka hög skuldsättning som har vidtagits eller föreslagits.

En betydande ökning av byggandet har skett de senaste åren, men från relativt låga nivåer. Samtidigt har dock priserna på bostäder fortsatt att stiga. För småhus har priserna i snitt ökat med 11,9 procent det senaste året. En förklaring på prisuppgången är att byggandet inte har varit tillräckligt för att möta efterfrågan.

Bolånen utgör en betydande del av kreditstocken i Sverige och är en viktig

beståndsdel i hushållsekonomin för många privatpersoner. Utlåning till bostäder uppgick till 3 308 miljarder kronor i juni 2015. Tillväxttakten för bolånen var 7,8 procent i årstakt vilket är en ökning jämfört med samma period förra året. Utlåningstakten till bostadsrätter är högre än för småhus och uppgår till 12,2 procent i årstakt.

Bankerna vill få **mer information** kring penningtvätt och terrorfinansiering

Den finansiella sektorn är ålagd att ta ett stort ansvar för att motverka penningtvätt och finansiering av terrorism, men får inte tillräcklig information från myndigheterna om var riskerna finns. Bankföreningen vill dessutom att regeringen tar ett större ansvar för att informera allmänheten om vad de nya penningtvätts- och terrorfinansieringsreglerna innebär för konsumenten.

■ Den 27 augusti publicerade regeringen ”Den svenska strategin mot terrorism” som ska vara utgångspunkt för Sveriges långsiktiga arbete mot terrorism nationellt och internationellt. Informations-, kunskaps- och erfarenhetsutbyte utgör viktiga komponenter i regeringens strategi.

Detta utbyte bör även den finansiella sektorn omfattas av, anser Bankföreningen, eftersom finansiella verksamhetsutövare är ålagda att ta ett stort ansvar för att motverka terrorfinansiering.

– Vi har vid flera tillfällen pekat på vikten av att myndigheternas återkoppling och vägledning till bankerna måste förbättras. Bankerna får egentligen ingen vägledning av hur reglerna kring penningtvätt och terrorfinansiering ska uppfyllas, utan den återkoppling som ges i dag sker i huvudsak genom föreskrifter, sanktionsbeslut eller

årsrapporter. Det är varken förutsägbart, rättssäkert eller effektivt, säger Åsa Arffman, expert på penningtvättsfrågor på Bankföreningen.

– För att bankerna ska kunna agera effektivt i kampen mot terrorfinansiering krävs att de får vetskap om de olika tillvägagångssätt och kanaler som används. Det är därför viktigt att den information som tillsynsmyndigheter, Finanspolisen och andra myndigheter har, faktiskt sprids till bankerna.

Bankföreningen deltog i september i ett rundabordssamtal med inrikesminister Anders Ygeman och finansmarknadsminister Per Bolund om terrorfinansiering, och framförde då dessa åsikter.

Ett annat önskemål som Bankföreningen har är att myndigheterna tar ansvar för att sprida information om de nya reglerna om penningtvätt och

terrorfinansiering, och de ökade kraven på bankerna att inhämta information om kunderna.

– Många kunder upplever att frågorna som banktjänstemannen ställer är alltför ingående eller integritetskränkande, vilket tyvärr också har inneburit att hot har blivit vanligare mot personalen. Bankföreningen har tagit fram olika informationsbroschyrer som bankerna kan använda sig av, men det räcker inte. Det krävs informationsinsatser även från myndigheternas sida för att kunden ska förstå bakgrunden och känna sig bekväm med att banker och andra verksamhetsutövare ställer sådana frågor.

Flexiblare tillämpning av penningtvättsregler

Förebygga Förhindra Försvåra

I regeringens ”Den svenska strategin mot terrorism” har arbetet delats in i tre områden – förebygga, förhindra och försvåra.

Förebygga – åtgärder som syftar till att motverka radikaliserings och rekrytering till extremist- och terroristgrupper och att påverka individers avsikt att begå eller stödja terroristbrottslighet.

Förhindra – handlar om att minska möjligheterna att begå terroristattentat. Ett sätt är att motverka penningtvätt och finansiering av terrorism, och där har den finansiella sektorn ett stort ansvar. Finansiella aktörer är också skyldiga att rapportera misstänkta fall.

Försvåra – skapa skydd för individer och minska samhällets sårbarhet för terroristattentat.

Den 1 augusti trädde nya krav i lagen om penningtvätt och terrorfinansiering i kraft, som innebär att flera bankkunder faller in under begreppet ”personer i politiskt utsatt ställning”, PEP, eller har anknytning till en som är det. Dessa personer måste banken kontrollera extra för att uppnå tillräcklig kundkännedom, vilket ibland kan skjuta upp beslut som är viktiga för kunden.

Ett sådant exempel är när en kund står i vitvarubutiken och vill köpa en tvättmaskin på avbetalning. Om kunden är en PEP eller har anknytning till en PEP, kan hon eller han inte få avbetalningen beviljad samma dag, eftersom banken då måste göra en utökad kontroll av kundens bakgrund. Kunden själv får troligen

inte ta med sig tvättmaskinen hem innan denna kontroll har gjorts, vilket kan ta någon dag, eftersom kreditbeslutet måste lyftas till en högre nivå i banken.

– Konsekvenserna för kunden blir orimliga i förhållande till den låga risk för penningtvätt eller terrorfinansiering som sådana här situationer innebär, säger Åsa Arffman, Bankföreningens penningtvättsexpert.

I juni i år lämnade Bankföreningen och flera andra branschorganisationer en framställan till Finansdepartementet med budskapet att det bör vara möjligt för verksamhetsutövarna att tillämpa kravet på skärpt kontroll med viss flexibilitet, i de fall risken för penningtvätt och terrorfinansiering bedöms vara låg. Organisationerna anser att det bör vara möjligt för kunden att genomföra avbetalningsköpet utan fördröjning, och att det finansiella institutet tillåts göra vissa kontroller i efterhand.

Swish

– en framgångssaga

Gudrun Schyman lär ha den som favorit-app. Hon är inte ensam. Swish är banktjänsten som gått från 0 till över 3,5 miljoner användare på mindre än tre år. Det hela startade på Bankföreningen.

■ Har du hört talas om "Swish-effekten"? Jo, det är vad analysföretaget Insight Intelligence kallar fenomenet att nya betaltjänster på ett par år kan konkurrera ut traditionella betalmetoder som dominerat i decennier. Swish lanserades i december 2012 och i oktober i år var antalet användare uppe i över 3,5 miljoner. Det är en mycket snabb ökning för en ny tjänst.

– Det är en fantastisk utveckling, säger Henrik Bergman, ordförande i Getswish AB som förvaltar och vidareutvecklar Swish.

Med Swish kan privatpersoner betala med hjälp av mobilen. Betalningen överförs direkt, och mottagaren får omedelbart besked att pengarna kommit in. Man behöver inte veta mottagarens kontonummer eller bank, utan skriver in telefonnumret i stället.

Swish fungerar mellan konton som finns i Danske Bank, Handelsbanken, ICA Banken, Länsförsäkringar, Nordea, SEB, Skandia, Sparbanken Syd samt Swedbank (inklusive Sparbanken Öresund) och Sparbankerna. Swishstrukturen är öppen för alla betaltjänstleverantörer i Sverige som vill vara med och klarar anslutningskraven.

– Vi har sett det som en styrka att göra något som alla banker kan vara med i, för att snabbt få ett högt antal användare och därigenom göra tjänsten än mer attraktiv, säger Henrik Bergman.

Hur har intresset från andra länder varit?

– Väldigt stort, därför att lösningen är unik: realtiden, konto-till-kontolösningen och samarbetet som ger en så stor täckning på den svenska marknaden. Genom de deltagande bankerna möjliggör vi

nåbarhet för tjänsterna till kanske 97-98 procent av marknadens betalkunder, trots att inte alla banker är anslutna.

Besökande delegationer har kommit från de nordiska länderna, från EU och Afrika. I många länder finns tjänster som har något av det som Swish har, men inte allt. Vissa banker erbjuder realtidsbetalningar mellan sina egna kunder. Med andra aktörers tjänster måste man först överföra pengar till en e-plånbok hos en tredje part, varifrån man sedan kan betala eller ta emot pengar. Flera mobila betaltjänster är inte i realtid, utan det tar någon dag - eller så får du en räkning i slutet av månaden.

Swish är redan en succé med 3,5 miljoner användare, men vidareutvecklingen pågår fortfarande. Med första versionen av Swish kunde man betala till andra privatpersoner. Sedan 2014 går det också att swisha företag. I höst lanseras möjligheten att betala med Swish när man handlar på nätet, och idéerna för framtiden slutar inte där. Infrastrukturen kring Swish kan dessutom komma att användas på helt nya sätt av bankerna.

Se i artikeln intill hur det hela startade.

”Swish! så enkelt var det”

■ En aprildag 2009 sitter en liten grupp bankmänniskor i ett rum på Bankföreningen och analyserar ett dokument kring framtidens mobila betalningar i Europa. En då mycket teoretisk fråga, eftersom knappt något var lanserat i bankvärlden ännu. Plötsligt säger någon: ”hörrni, ska vi inte försöka göra det på riktigt i stället och skapa en mobil betaltjänst för oss i Sverige” och börjar rita på tavlan. Alla i rummet tänder direkt och i augusti samma år kör man igång ett formellt projekt på Bankföreningen. Tiden hade kommit för att ta fram en av världens modernaste betaltjänster: Swish.

Anne Sundqvist, ekonom på Bankföreningen, som var med den

där aprildagen när idén kläcktes, blev projektledare.

– Det är något av det absolut roligaste jag har jobbat med. Det var en enorm kreativitet. Alla var så engagerade, det var inte bara ett jobb. Uppbackningen från bankerna var fantastisk för man trodde verkligen på det, säger hon.

Tanken att kunna betala med mobilen var dock inte ny.

– Mobila betalningar, det pratade man om redan på 90-talet. Frågan var bara hur och när. Några banker gjorde ett försök i början av 2000-talet, med så kallade WAP-tjänster, men det gick inget vidare, berättar Henrik Bergman, ansvarig för betalinfrastrukturfrågor på SEB och med i Swishprojektets styrgrupp. Numera är han ordförande i Getswish AB.

Det var främst det sista ledet ut mot konsumenten, själva mobilen, som inte var redo. De små bildskärmarna som mobilerna hade då tillät bara enkla textmeddelanden, och kunderna ratade tjänsten. Den pusselbiten föll dock på plats när de smarta telefonerna kom.

– Då fick vi visualiserat hur en användarvänlig tjänst skulle kunna se ut, säger Henrik Bergman.

Att foga ihop övriga pusselbitar, de som gör det möjligt att faktiskt skicka pengarna från betalare till mottagare, var det stora arbetet som pågick under flera år.

Medarbetarna i projektet kom inledningsvis från de fyra bankerna SEB, Swedbank, Nordea och Handelsbanken. Senare anslöt sig även Danske Bank och Länsförsäkringar.

– Då trodde vi att det här fixar vi snabbt och enkelt. Första tanken var att använda samma lösning som fanns för att ladda sitt mobilkort i internetbanken, men det skulle visa sig bli mer komplext än så, berättar Anne Sundqvist.

En av de viktigaste idéerna med Swish var att det skulle vara enkelt för användaren, och ganska snabbt kom man på att använda telefonnummer som kontoalias.

– Mitt telefonnummer kan jag. Och det kan jag tänka mig att lämna ifrån mig, när någon ska betala mig, säger Anne Sundqvist.

Viktigt var också realtidsupplevelsen, att både betalare och mottagare skulle kunna se direkt att transaktionen är genomförd.

Fortsättning

Vad är Swish?

Mobilt
Realtid

Telefonnummer
i stället för kontonummer
Direkt till och från kontot

Bred täckning

Säkert

– Om vi inte känner varandra vill du så klart ha en bekräftelse på att du har fått pengarna. Och den vill du inte stå och vänta på i tio minuter, för då kanske vi har gått åt var sitt håll. Då blir det ett krav att informationen om att betalningen är klar måste komma sekundsnabbt, och då är vi i en realtidfunktion, säger Henrik Bergman.

Dittills hade betalningar bara gått i realtid inom en bank, men här skulle det gälla mellan alla anslutna banker.

Samtidigt som man i projektet höll på att uppfinna Swish tog man in offerter på vem som skulle kunna utföra det.

– Vi började från scratch med att i detalj beskriva vad vi ville uppnå, och att försöka förstå och enas om vad det var vi faktiskt skulle beställa. Därifrån tog vi sedan fram en ordentlig kravspecifikation. Det var ett enormt intresse från leverantörer. Jättemånga ville vara med, berättar Anne Sundqvist.

Arbetsgrupperna i projektet blev allt fler och till sist var Anne Sundqvist kontaktlista upp i 99 personer.

– Vi ockuperade vartenda konferensrum på Bankföreningen under ett års tid. När projektet sedan gick in i införandefasen och blev ett renodlat IT-projekt, då hade Bankföreningen varken resurser eller utrymme för det, säger Anne Sundqvist.

En ny juridisk person, som så småningom blev bolaget Getswish AB, bildades av de deltagande bankerna, medan Bankgirot tog över den praktiska projektledningen och utsågs till huvudleverantör för utveckling, drift och förvaltning av systemet som skulle byggas. Olika underleverantörer anlitas för den tekniska utvecklingen.

När det så började närma sig en färdig tjänst tog man, med WAP-läxan i bakhuvudet, lite extra tid på sig för att göra Swish riktigt snygg och användarvänlig.

– Vi var långt framme, men vi tänkte att om vi inte tillfredsställer superentusiasterna, de första användarna, då blir det negativt. Om det är en betaversion där det inte riktigt funkar eller inte är så snyggt, då kommer de första att säga ”det här var ingen vidare tjänst” och då kommer det inte att sprida sig. Vi ville ha en helt färdig första tjänst, innan vi lanserade den, säger Henrik Bergman.

Vad tänkte ni om konkurrensen? Det pågick ju en hel del andra initiativ från teleoperatörer och andra som ville lansera mobila betalningar.

– Vi tänkte inte så mycket på konkurrenterna, utan på bankernas kunder och deras behov. Det som verkligen drev på var kunder som skaffat sig smart mobil och ställde krav på att deras bank skulle ha en bra betalapplikation, säger Henrik Bergman.

– Vi såg styrkan av att du som använ-

dare inte behöver ha koll på vad den andra har för bank eller aktör. Bankerna har ju gått samman om en gemensam infrastruktur, där du kan nå alla. När vi tittade på vad konkurrenterna hade, så fanns möjligheten ”att nå alla” ingenstans. Så vi trodde nog på det från första stund. Men visst, ”time to market”, var viktigt. Det poppade upp nya initiativ i Europa hela tiden, säger Anne Sundqvist.

Parallellt med detta höll Bankgirot även på med en viktig länk i det hela, nämligen att bygga en helt ny avvecklingsplattform för att flytta pengarna från en bank till en annan, BiR, Betalningar i Realtid. Swish är den första och än så länge enda tjänsten som använder den.

En grundförutsättning för att Swish skulle fungera var att den var lika säker som andra banktjänster. Samtidigt krävdes att identifieringen skulle gå smidigt. Lägligt nog höll man samtidigt, i ett annat bankägt bolag, på att ta fram en mobil e-legitimation, där kunder kan identifiera sig via mobilen. Mobilt BankID blev klar året före Swish.

Namnet Swish då? Anne Sundqvist:

– Det kom redan vid första projektmötet, som arbetsnamn. Vi höll på att skicka mobilerna mellan varandra över bordet för att visa olika layouter och knappar vi hade sett. Vi välte faktiskt ett par kaffekoppar på kuppen. Här, svisch! sa någon och skickade iväg sin mobil. Jamen, svisch... Vi tar arbetsnamnet Swish! Så enkelt var det.

Arkitekturen bakom Swish

■ Ser man till tekniken är det speciella med Swish två saker: det är mobilt och det är realtid. Konsumenten kan använda sin mobiltelefon för att betala från sitt konto, och pengarna byter konto på några sekunder.

Här kan du på ett översiktligt sätt se hur de olika komponenterna i Swish hänger ihop.

Det mobila

För att kunna betala eller ta emot betalningar i mobilen behöver kunden ladda ner en app. En så kallad klient-server (Mobile Payment Client) översätter informationen i appen till ett or och nollar. Den sköter kommunikationen dels mellan betalarens och betalningsmottagarens appar, dels med Swishväxeln (Payment Message

Broker). Swishväxeln hämtar upp information från varje deltagarbank om vilka kontonummer som ligger bakom telefonnumren och ser till att transaktionerna styrs till rätt mottagare.

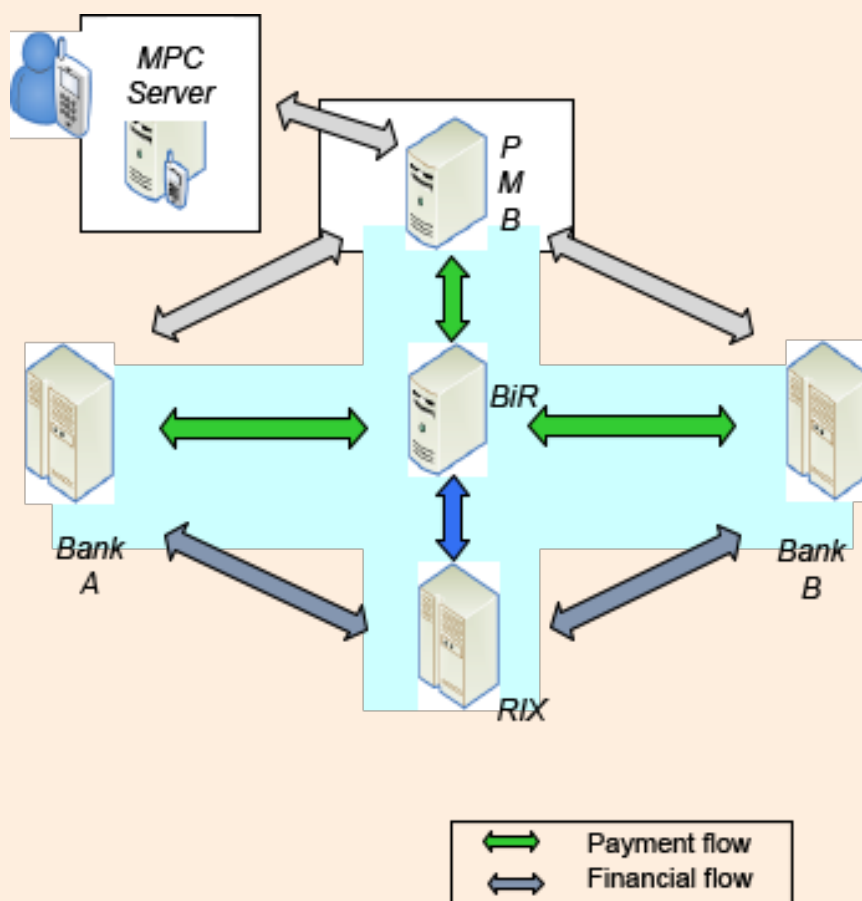
Realtiden

Swishväxeln kontaktar även den nya avvecklingsplattformen, BiR, Betalningar i Realtid, där pengarna avvecklas i realtid. Plattformen byggdes upp av Bankgirot parallellt med Swish. Andra avvecklingmetoder hade kunnat användas, men då hade bankerna behövt ta risk på varandra fram till avvecklingstidpunkten, för att uppnå realtid gentemot kunden. Swish är den första, och hittills den enda, banktjänsten som använder BiR. Övriga betalningar går via andra avvecklingsplattformar, där ett stort antal transaktioner

samlas ihop och avvecklas några gånger per dag.

BiR står i kontakt med RIX, det system där pengar byter plats mellan bankernas konton i Riksbanken. Alla betalningar i Sverige, oavsett om det är kort, giro, internetbank eller Swish, avvecklas via RIX om betalaren och betalningsmottagaren har olika banker.

RIX har bara öppet dagtid vardagar, så efter klockan 16.30 är det inte möjligt för bankerna att avveckla transaktioner där. När regelverket för BiR fastställdes lät dock Riksbanken Bankgirot öppna ett konto med särskilda villkor, endast för realtidsbetalningar, som möjliggör avveckling av transaktioner även nätter och helger.

SWISH

**Lollo Vedbring,
Hemavan**
När använde du
Swish senast?

– Då jag betalade för min Vasaloppsbiljett. Jag hade inte anmält mig i tid, men då kunde man gå in på en köp- och säljsida på deras hemsida. Där var en karl som sålde sin och han ville att jag skulle betala med Swish.

**Torbjörn Ullsten,
vd Mjälloms
Tunnbröd**
Varför tar ni betalt
via Swish?

– Vi har en liten fabriksförsäljning som bara är bemannad på sommaren. Vintertid kan det inte bära sig, så då har vi självbetjäning. Kunderna tar det de vill ha och betalar efter eget samvete. Ibland blir folk nästan lite överärliga, vi har knappt något svinn. Fram till i år har man bara kunnat betala kontant. Men kontanter är nästan lite ovanligt, speciellt för dem som är på genomresa. Vi ser Swish som en ökad möjlighet att sälja till fler, men också som en service till dem utan kontanter. Grunden är att öka tillgängligheten.

**Alexander
Wiklund,
Stockholm**
När använde du
Swish senast?

– Jag hade haft middag med en kompis. Då hade vi inhandlat tillsammans men han betalade. Så då swishade jag honom.

**Mikael Jågas,
Strängnäs**
När använder du Swish?

– Vi är ofta ute och reser med jobbet. Den som betalar maten för alla med kort vill ju inte sitta med en massa dollar i kontanter från oss andra om det är sista dagen. Så nu betalar vi varandra med Swish i stället. Det är jättebekvämt.

Thomas Lundqvist, Upplands fotbollsförbund

Varför har ni valt Swish
när lagen ska betala
domarna?

– Många föreningar tyckte det var svårt och tidskrävande att ordna fram kontanter till domarna. Nu slipper både de och domarna kontanthantering, samtidigt som betalningen blir gjord direkt efter matchen. Vid kontobetalning kom betalningen ju inte in förrän i efterhand så domarna behövde bevaka sitt konto, och ligga på föreningarna om pengarna inte kommit. Vi som förbund tjänar också på detta genom att vi slipper en massa ärenden där domarna inte fått betalt inom föreskriven tid. Vi är jättenöjda med Swish och hoppas på att fler föreningar ska gå över till Swish så vi kan få en bra och säker betalning till domarna.

Visste du att

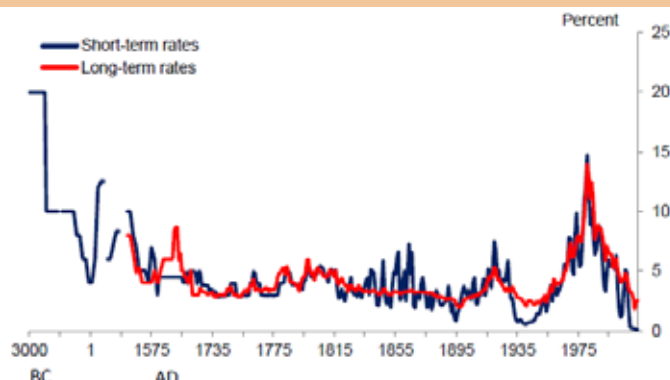
Mobil betalning har blivit det vanligaste sättet att betala en vän, före kontanter. 70 procent i åldersgruppen 16 till 29 år använder Swish.

Källa: Insight Intelligence

Svipp! Vips!
mobila betaltjänster
i Danmark
och Norge

Är räntan verkligen rekordlåg?

En ständigt återkommande fråga är om vi har en rekordlåg ränta. Nu vet vi svaret. Bank of England har tittat djupt i de historiska källorna och tagit fram räntesatser för de senaste 5 000 åren. Även om beräkningarna inte är exakta när vi rör oss några tusen år tillbaka är slutsatsen tydlig. Ja, vi har en rekordlåg ränta just nu.

Redovisningsregler för banker snart klara

EU har påbörjat processen att anta den internationella standardsättaren IASB:s nya regler om redovisning av finansiella tillgångar och skulder, IFRS 9, som ska börja gälla från räkenskapsår 2018.

■ European Financial Reporting Advisory Group, EFRAG, publicerade den 15 september sitt utlåtande (endorsement advice) om den nya standarden IFRS 9

Finansiella instrument som behandlar redovisning av finansiella tillgångar och finansiella skulder. EFRAG konstaterar att den nya redovisningsstandard för finansiella tillgångar och skulder IFRS 9 uppfyller samtliga tekniska kriterier som ställts upp, det vill säga begriplighet, relevans, tillförlitlighet, jämförbarhet och principen om rättvisande bild för redovisningsstandarder i IAS-förordningen. Dessutom anser EFRAG att den lever upp till kriteriet ”bidra till det gemensamma bästa” för samtliga intressenter utom för försäkringsbranschen.

International Accounting Standards Board, IASB, överväger för närvarande hur IFRS 9 ska samordnas med en

kommande reviderad standard för IFRS 4 Försäkringsavtal. En preliminär lösning i frågan presenteras inom två månader. EFRAG ska sedan återigen titta på om IFRS 9 kan anses bidra till det gemensamma bästa även för försäkringsbranschen. Efter att EFRAG har sagt sitt tas frågan upp till behandling av EU:s Accounting Regulatory Committee, ARC, där representanter för medlemsstaternas regeringar ingår, dock tidigast den 26 november. Först därefter kan EU-kommissionen ta ställning till IFRS 9.

– Hur redovisningen av finansiella tillgångar och skulder ska gå till är av stor vikt för bankerna, då en övervägande del av en banks tillgångar utgörs av finansiella tillgångar. Den nya standarden kommer att leda till ett omfattande förändringsarbete internt på bankerna, säger Mats Stenhammar, redovisningsexpert på Bankföreningen.

Mats Stenhammar
redovisningsexpert
på Bankföreningen

EU undersöker konsekvenser av kapitalkrav

EU-kommissionen har inlett en undersökning om hur de nya europeiska kapitaltäckningsreglerna har påverkat utlåning till små och medelstora företag. EU-kommissionen har konsulterat branschen för att skaffa sig kunskap om hur aktuella regler har fungerat i praktiken.

Bankföreningen har svarat på frågor om i vilken utsträckning aktuella regler påverkat bankernas kapital, om kraven står i proportion till den risk de är avsedda att hantera och vilka konsekvenser bankerna bedömer att reglerna har haft på utlåning till små och medelstora företag.

EU-kommissionen ska komma med en rapport under 2016.

ECB:s köp av säkerställda obligationer stör marknaden

Vid en konferens i Barcelona i september diskuterades en rad ämnen kring säkerställda obligationer.

■ Säkerställda obligationer är en lagreglerad obligation som har funnits länge i vissa länder i Europa. Det är en viktig finansieringsform som banker använder för sina bostadslån och annat.

I Sverige har säkerställda obligationer funnits i tio år, sedan lagen om säkerställda obligationer infördes. Innan dess använde bankerna bostadsobligationer för finansieringen av bolån. Den svenska marknaden är den femte största i världen för säkerställda obligationer. Svenska banker ger ut obligationerna i kronor, euro och andra valutor.

Ett ämne på konferensen var europeiska centralbanken ECB:s stora köp av säkerställda obligationer utgivna i euro. Köpen görs som en del i den expansiva penningpolitik som centralbanken för.

– Köpen har blivit så stora att likviditeten i marknaden försämrats genom att det är så få obligationer ute till handel. Investerarna tvingas därför söka sig till andra tillgångar eller till andra valutor. Men genom att många länder just nu genomgår en betydande minskning av skuldsättningen, relaterat till hushållens minskning av bolån, så finns det inte heller samma behov av att ge ut nya obligationer. Det gäller bland annat i Spanien som ser att hushåll-

Jonny Sylvén
ekonom på
Bankföreningen

len minskar sina bolån kraftigt, säger Jonny Sylvén, kanslichef på föreningen för svenska emittenter av säkerställda obligationer, ASCB.

Det som bekymrar många aktörer på marknaden är vad som ska hända den dagen ECB slutar köpa säkerställda obligationer. Man hoppas att det kan leda till att marknads funktionsätt normaliseras och att de traditionella investerarna återkommer till marknaden. Många debattörer på konferenserna var övertygade om att ECB är medveten om att såväl köpen som ett framtida köpstopp stör marknadernas funktionsätt. ECB ser troligen därför till att ändra sitt beteende långsamt.

Något som efterfrågas av myndigheter och investerare är att utgivarna av säkerställda obligationer ska bli mer transparenta genom att lämna mer information. Nu genomförs det genom ett privat initiativ av organisationen för säkerställda obligationer European Covered Bond Council, ECBC, som nyligen har lagt ett förslag på hur informationen ska redovisas. Tidigare har varje land redovisat information om obligationerna på sina egna sätt, även Sverige. Det ska nu alltså kompletteras med harmoniserad information.

Finansiera småföretag

ECBC har även försökt att hjälpa till inom ramen för EU:s arbete med en Kapitalmarknadsunion. I syfte att skapa billigare finansieringsmöjligheter för småföretag har ECBC tagit fram ett förslag på finansieringsinstrument som

Konferens i
Barcelona

de kallar European Secured Notes, ESN.

Instrumentet har betydande likheter med en traditionell säkerställd obligation, men har småföretagslån istället för bolån som säkerhet. ESN är långt ifrån färdigt för lansering, utan det är ett förslag som reglerare och andra kan jobba vidare på. Liknande typer av obligationer har dock redan getts ut, utan lagstöd, i bland annat Tyskland.

Ett annat ämne på konferensen var gröna obligationer och gröna säkerställda obligationer, som har tagits fram som ett svar på den ökade påfrestningen på miljön. Obligationerna syftar till att finansiera hållbara investeringar.

– Vad en hållbar investering är finns det dock ingen officiell definition av, och det har visat sig att utgivare och investerare därför inte alltid kan komma överens om vad som avses. Den oklarheten håller förmodligen tillbaka marknaden. Den svenska regeringen har ambitioner på det här området, och säger i sitt senaste budgetförslag att man vill att det ska bli lättare att ge ut gröna obligationer för finansiering av projekt som bidrar till klimatomställningen, berättar Jonny Sylvén.

- Bankerna är påtagligt centrala i samhällsekonomin och fyller viktiga funktioner.

Hans Lindberg,
vd på Bankföreningen

Starka banker är bra för Sverige

Att företrädarna för bankerna är engagerade sig för samhället, anser Bankföreningens nya vd, Hans Lindberg. I en omvärld som präglas av globalisering, digitalisering och regleringar är det viktigt att ge bankerna förutsättningar för att fortsätta fylla sina samhällsviktiga funktioner.

■ Efter att ha pryat en vecka på bank i högstadiet, bestämde sig Hans Lindberg för att bli civilingenjör. Sedan skulle det dröja fram till augusti 2015 innan han såg en affärsbank inifrån igen, när han som nybliven vd på Bankföreningen gick runt och gjorde studiebesök på medlemsbankerna.

Varför tackade du ja till jobbet?

– Jag tycker att det är ett oerhört spännande jobb, som passar mig väldigt bra med min bakgrund. Jag har jobbat 20 år inom finansiell sektor, bland annat på Riksbanken, och nu senast inom den politiska världen.

Någon ingenjör blev han aldrig, utan använde sitt sifferintresse till att bli doktor i nationalekonomi i stället, inspirerad av 70-talets tv-nyheter om Sveriges ekonomiska problem. Via bland annat Riksbanken, Konjunkturinstitutet, Tredje AP-fonden och Ekonomistyrningsverket, där han var

generaldirektör, blev han så småningom statssekreterare åt Anders Borg, och sedermera chefsekonom för Moderaterna.

Vad bär du med dig av din bakgrund hit till Bankföreningen?

– I huvudsak har jag jobbat inom staten, så jag har ett samhällsperspektiv på allt jag sysslar med. Det tror jag är bra i det här jobbet, för banksektorn har en påtagligt central samhällsfunktion. Jag tror också på transparens och öppenhet. När jag började jobba på Riksbanken 1986 var det en sluten institution. Men det ändrades till det bättre under 90-talet. Och från det politiska och departementsvärlden vet jag att om man ska påverka händelseutvecklingen, så måste man vara tidigt ute. Man ska förstå vad som är intressant på ett par års sikt.

Hans Lindberg vill inte gå med på att han har "bytt sida" när han nu tar

steget från det statliga och politiken till bankvärlden.

– Det finns egentligen inte några stora motsatsförhållanden, utan alla vill åt samma håll; vi vill ha ett välfungerande och robust banksystem som löser sina uppgifter i samhällsekonomin. Sedan är det bara frågan om hur man ska se till att det blir så på bästa sätt, och där kan det finnas vissa nyansskillnader.

Vad har du för bild av bankerna?

– Bankerna är oerhört centrala i samhällsekonomin och fyller viktiga funktioner. Starka banker är bra för Sverige. Tack vare att de svenska bankerna klarade sig bra under krisen, att de är välkapitaliserade och genererar goda vinster, så har de också bättre förutsättningar än de flesta andra banker i Europa att finansiera investeringar och hålla igång tillväxten i ekonomin. Bankernas verksamhet påverkas också starkt av konjunkturen och hur

Hans Lindberg

Roll
VD på Bankföreningen

Bakgrund
chefsekonom hos Nya Moderaterna, statssekreterare på Finansdepartementet. Dessförinnan Ekonomistyrningsverket, Tredje AP-fonden, Skandia Liv, Konjunkturinstitutet, och 14 år på Riksbanken. Doktor i nationalekonomi.

Drivkraft
Påverka och, det låter kanske löjligt, men i grund och botten någon slags vilja att göra gott.

Världen just nu
Det som är bra och ljus är att oerhört stora människomasor lyfts upp ur fattigdom. Samtidigt har vi kommit in i ett historiskt skede med större politiska spänningar än tidigare, vilket kan kännas hotfullt.

väl ekonomin i övrigt fungerar. Problem i ekonomin märks förr eller senare i banksystemet. Ett aktuellt exempel är den dysfunktionella bostadsmarknaden med snabbt stigande bostadspriser och dess konsekvenser för hushållens skuldsättning.

Bankföreningen har sin självklara roll, anser han, att vara med och se helheten, och också samla ihop de olika bankernas synpunkter.

– Inte minst vad gäller hela den kanonad av regleringar som vi möter nu: från Basel, Bryssel och en del hemmakokt också. Vi ska vara med och försöka påverka för att helheten blir bra och faktiskt fungerar i slutändan.

När reglerna väl har antagits och ska tillämpas i Sverige har Bankföreningen en annan viktig funktion, nämligen att hjälpa bankerna i uttolkningen, i vissa fall genom att ge rekommendationer och etablera branschpraxis.

– Många av de nya reglerna

lämnar utrymme för olika tolkningar vilket kan göra det svårt för en bank att veta när den anses leva upp till kraven. Finansinspektionen har som policy att inte ge enskilda banker råd om tillämpningen, men kan sedan komma i efterhand och kritisera, ibland följt av sanktioner eller böter. Det skapar en rättsosäkerhet för bankerna, som dessutom riskerar att prioritera sina resurser fel. Behovet av branschpraxis har därför ökat på flera områden. Vi önskar självklart också att FI kan tänka sig en bättre dialog än hittills.

Den stora mängden regleringar i krisens spår är något av det som påverkar bankerna allra mest just nu. Enligt Hans Lindberg är de flesta överens om att avregleringen av den finansiella sektorn från 80-talet och framåt, gick för långt och ledde till för högt risktagande på sina håll. En uppstramning av reglerna är därför en berättigad reaktion.

– Men risken nu är att pendeln slår för hårt åt andra hållet, att

man reglerar banksystemet så mycket att bankerna inte kan fylla sina grundläggande funktioner, med negativa effekter för kunderna och realekonomin. Det kan slå mot jobb och tillväxt.

Som exempel tar Hans Lindberg upp en av de frågor som just nu diskuteras i Baselkommittén, nämligen hur banker ska beräkna risk för olika typer av utlåning.

– Det kan bli så att man på global nivå väljer en väldigt förenklad modell där man tvingar banker att hantera risk på ett schablonartat sätt, med svag koppling till den faktiska risken. Det skulle verkligen vara en stor olycka för de svenska bankernas kunder som i jämförelse med många andra har låg risk.

Nuvarande regler säger att stora banker ska utgå från verklig risk i sin utlåning för att bestämma priser och kapitalnivåer. Vid beräkning av riskerna använder banker så kallade interna modeller som, trots namnet, är strikt reglerade och kontrollerade

Foto: Håkan Flank

av tillsynsmyndigheterna. Om Baselförslaget går igenom, tvingas bankerna hålla betydligt mer kapital för utlåning till svenska företag än vad de gör idag. Räntan skulle då höjas till en nivå som inte motsvaras av den risk som finns.

– För svenska företag skulle kostnaden att ta lån i bank kunna bli så hög att det skulle störa deras verksamhet, vilket i sin tur riskerar att dämpa tillväxt och sysselsättning. Storföretagen kan vända sig direkt till kapitalmarknaden och själva emittera företagsobligationer, men det kan inte de små och medelstora företagen. Det här påverkar också stabiliteten negativt. Obligationerna som företagen ger ut skulle olika pensionsbolag och värdepappersfonder köpa. Men de är inte lika reglerade som en bank. Du blir inte av med själva riskerna, tvärtom tror jag att de kan öka på andra håll.

Vad kan vi göra åt det?

– Regelverket bör även fortsättningsvis tillåta modeller som återspeglar den faktiska risken i bankernas exponering. Där har vi i stort ett samförstånd med både Finansinspektionen och regeringen. Nu gäller det att föra fram den svenska synen på ett tydligare och mer kraftfullt sätt.

Samsynen gäller också ett annat regelförslag som slutdiskuteras just nu i Bryssel, den så kallade bankstrukturreformen. Förslaget innebär att flera nordiska banker kan tvingas stycka av sin tradingverksamhet från övriga företaget. De komplexa tjänster som exportföretagen behöver skulle då bli dyrare, vilket skulle kunna innebära att de förlorar i konkurrenskraft.

Bland de många nya internationella reglerna finns också de som syftar till att förhindra att bankerna utnyttjas för penningtvätt och terrorfinansiering.

– Konsekvenserna av reglerna

Foto: Håkan Flank

griper in i kundernas privatliv på ett sätt som ingen är van vid. Där skulle vi vilja att myndigheterna tar ansvar för att informera allmänheten, för att öka förståelsen för varför bankerna måste ställa så ingående frågor. För att kunna fokusera där riskerna verkligen finns skulle vi också vilja att bankerna hålls informerade av Polisen om tillvägagångssätt och strömningar inom penningtvätt och terrorfinansiering.

Även bortsett från alla nya regleringar är förändringstrycket från omvärlden stort. Hans Lindberg nämner globaliseringen och den snabba digitaliseringen av samhället som faktorer som kan påverka bankerna i grunden.

– Globaliseringen gör att vi är sammankopplade på ett sätt som vi inte var för 30-40 år sedan, både politiskt och ekonomiskt. Skuld- och finanskrisen utlöstes av Lehmankraschen och gick sedan som en löpeld över hela världen. Det visar på det globala beroendet som finns nu för tiden.

Den snabba digitaliseringen av samhället märks inte minst i banksektorn. Nya aktörer tillkommer, liksom nya typer av tjänster och kundbeteenden. Att hänga med i eller till och med driva den utvecklingen är något som i allra högsta grad engagerar Bankföreningen och medlemsbankerna, enligt Hans Lindberg.

– Det är glädjande att vi inom Bankföreningens hägn har lyckats ta fram Swish, en världsunik mobil betaltjänst. Vi tittar också på andra möjligheter där branschen kan samarbeta för att ligga i framkant. Svenska banksystemet är modernt, och det ska vi fortsätta vara.

Om man tittar på Sverige är bostadsmarknadens negativa utveckling och hur lite som har gjorts för att råda bot på den, något som bekymrar Hans Lindberg.

– Fokus när det handlar om hushållens skuldsättning har i Sverige legat på olika regleringar riktade mot bankerna, vilket nu har kulminerat i ett lagförslag till amorteringskrav på bolån. Bankföreningen utfärdade redan 2010 amorteringsrekommendationer, vilket la grunden till en starkare amorteringskultur. Nu är vi med och påverkar utformandet av det kommande lagkravet i riktning mot ökad enkelhet. Men själva grundproblemet, bristen på bostäder, kan inte bankerna göra något åt, utan det måste åtgärdas på andra sätt.

Anledningen till att Hans Lindberg i sin ungdom valde nationalekonomi var att han ville engagera sig i samhällsfrågor, och nog finns det rikligt av dem att ägna sig åt som bankbranschens företrädare.

Hans Lindberg

Uppvuxen
Gävle

Fritid
Det familjer gör: åker till Kolmården, följer med 4-åriga dottern på dans eller till hästridning på Skansen

Läser
"Mörkret vid tidens ände" av Ulf Danielsson. Handlar om universums mörka materia. Jag är lite förtjust i fysik.

Tv-serie
Många: House of Cards, Game of Thrones, True Detective, Black Sales, Tudors.

Resa
Med barnen blir det oftast på någon bekväm anläggning vid Medelhavet. Om det bara var jag skulle jag kunna fjällvandrade med knäppetält (red: hopknäppta presenningar, använt i det militära).

Motto
"Allting faller alltid till det bästa".

Digitaliseringen är nu

■ Informations- och kommunikationsteknik är inte längre en enskild sektor utan idag är den grunden för alla moderna och innovativa ekonomiska system. Internet och tillhörande ny teknik stöper om de liv vi lever, hur vi arbetar - som individer, i näringslivet och i våra samhällen. Digitaliseringen är egentligen ingen ny företeelse utan har gradvis arbetat sig in i vår kultur allt sedan elektricitetens och industrialiseringen intåg. Digitaliseringen väcker många frågor – men kanske är problemformuleringarna inte alltid så nya.

Digitaliseringens förändringar sker i en omfattning och hastighet som ger enorma möjligheter till innovation, tillväxt och sysselsättning. De väcker också utmanande politiska frågor för privata och offentliga aktörer. Ett tydligt exempel som berör bankverksamhet är när regelverket för kundkännedom ställs mot integritetsprincipen avseende datainsamling. Den digitala infrastrukturen och upphovsrätten kommer även den att spela en oerhörd roll för vilken utvecklingstakt samhället antar. Följaktligen blir det viktigt att utveckla tillräckligt kundskydd för att ge konsumenterna motivation att tillgodogöra sig nya digitala produkter.

Christopher Hamilton

rådgivare i EU-frågor på Bankföreningen, skriver här om aktuella frågor i EU.

EU-kommissionen har som mål att skapa en europeisk digital inre marknad. Den ska verka som en marknad där den fria rörligheten för varor, personer, tjänster och kapital säkerställs och där privatpersoner och företag kan få tillgång till och utöva online-aktiviteter under förhållanden med rättvis konkurrens och en hög nivå på skydd av konsumenter och personuppgifter. Detta oavsett nationalitet eller bostadsort. Att skapa och uppnå en digital inre marknad har som mål att göra Europa till en världsledande aktör inom den digitala ekonomin samt hjälpa de europeiska företagen att växa globalt.

Den digitala ekonomin kan expandera marknaderna och främja bättre tjänster till bättre priser, erbjuda fler valmöjligheter och skapa nya sysselsättningsmöjligheter. En digital inre marknad kan skapa möjligheter för nyetableringar och låta befintliga företag växa och dra nytta av omfattningen av en marknad med över 500 miljoner människor.

Den digitala inre marknadsstrategin ska byggas på tre pelare:

- Bättre tillgång för konsumenter och företag till online-varor och tjänster i hela Europa
- Skapa de rätta förutsättningarna för digitala nät och tjänster för att blomstra
- Maximera tillväxtpotentialen i den europeiska digitala ekonomin

I en förändrad digital värld där 50 miljarder produkter beräknas vara uppkopplade till internet 2020 ställs nya krav på kapacitet, överföringshastigheter och täckning. Den exceptionella ökningen av trådlöst internet kommer snart att leda till kapacitetsbrist i våra mobilnät. Istället för att vänta och se måste vi redan nu vidta åtgärder som gör det möjligt att nyttja en sådan ny infrastruktur. Uppkopplade produkter,

så kallat "internet of things" ("IoT") kräver stora resurser och åtgärder, och den utvecklingen kommer inte att stagnera utan snarare tvärtom.

Vilka möjligheter och värden som ligger i denna utveckling tror jag är oändliga. I modern tid har vi tagit raska steg, och kommer snart igen ta ytterligare steg - mot en annorlunda och spännande värld. Den som är flexibel och kan anpassa sin verksamhet till sin omvärld har mycket att vinna på den digitala marknaden. Ett mycket talande exempel som ligger närmast tillhands torde vara regelverket avseende konsumentkreditinstituten. Ett regelverk som ger mindre aktörer tillträde till utlåningsmarknaden – en subventionerad utmaning till traditionell bankverksamhet? Måhända en fantastisk grogrund för nya produkter och tjänster och som sker nu. Den nya möjligheten till utlåning kan ses som ett hot eller som en utmaning som kan förbättra befintlig verksamhet.

Onekligan lever vi i en föränderlig och digital värld som inte alltid väntar på oss. För att vara delaktig och skapa nya produkter och tjänster tror jag att vi behöver anta en ny attityd gentemot vår omvärld. För att skapa nytt behöver vi tänka nytt.

Bankstrukturreformen närmar sig

Under sommaren togs ytterligare ett steg mot en europeisk bankstrukturreform.

Johanna Orth
expert på
Bankföreningen

■ Efter en segdragen förhandling kom EU:s finansministrar i rådet överens om ett gemensamt ställningstagande som ska ligga till grund för den fortsatta förhandlingen inom EU. Jämfört med kommissionens ursprungliga förslag, som innehöll strikta bestämmelser om att de 30 största universalbankerna i EU skulle delas upp, innehåller finansministrarnas rådskompromiss följande:

– Innan beslut ska tillsynsmyndigheten göra en noggrann bedömning – ingen automatisk separation finns i förslaget.

– Flera lösningsalternativ införs om en banks trading bedöms utgöra överdrivet risktagande. Uppdelning av banken eller extra kapitalpåslag blir likvärdiga åtgärder.

– Market making, som är avgörande för att banker ska kunna upprätthålla likviditeten på kapitalmarknaden, är tillåtet i universalbanker.

Rådet föreslår också att de banker som omfattas ska delas in i två grupper, baserat på om de ligger över eller under ett tröskelvärde formulerat som tradingtillgångar över 100 miljarder euro. Bankerna i båda grupper måste efterleva omfattande rapporteringskrav. Bankerna över tröskelvärdet kan dessutom bli föremål för åtgärder, exempelvis att Finansinspektionen kräver att tradingen läggs i ett separat bolag som finansieras självständigt från banken, eller att banken håller mer kapital.

Parlamentet kan skärpa reglerna

Slutversionen av bankstrukturreformen är dock inte klar. Nästa steg är att rådet ska fortsätta förhandlingarna med parlamentet och kommissionen i den trepartsförhandling som kallas trilog.

– Det finns starka krafter i EU-parlamentet som vill ha mycket strängare regler än de som rådet enades om. I Tyskland vill den socialdemokratiska oppositionen ha automatisk uppdelning av riktigt stora tradingbanker, och helst vill man också att fler banker omfattas av de strängare rapporteringskraven, säger Johanna Orth, expert på Bankföreningen.

Rapportör för förslaget är den svenska EU-parlamentarikern Gunnar Hökmark, som har en betydligt mer nyanserad inställning till förslaget. Hans uppgift är att hitta en kompromiss inom parlamentet, och att sedan leda förhandlingen med rådet för parlamentets räkning. Trepartsförhandlingen beräknas starta kring årsskiftet.

Nya krav på skuldkonvertering vid kris

EU:s Krishanteringsdirektiv är på väg att implementeras i Sverige. I juni lade regeringen fram en lagrådsremiss hur den svenska lagen ska bli.

■ Regelverket innebär att det under nästa år införs ett krav på att en viss andel av bankernas skulder ska vara nedskrivningsbara och konverterbara – MREL, Minimum Requirement of Eligible Liabilities. Det vill säga att den som lånat ut pengarna till banken riskerar att förlora dem om banken hamnar

i kris. Lån på dessa villkor är självklart dyrare än vanliga lån.

Lagförslaget innebär också att Riksgälden får ansvaret för att fastställa MREL för svenska banker. Hur stora de nedskrivningsbara och konverteringsbara skulderna måste vara är indivi-

duellt för varje bank; det avgörs av resolutionsplanen för respektive bank. Det är också Riksgälden som fastställer resolutionsplanerna.

I juli lade Europeiska banktillsynsmyndigheten, EBA, fram ett förslag till teknisk standard, som alla nationella

fortsättning

NYHETER

myndigheter som ska fastställa MREL måste rätta sig efter. Där står att myndigheterna ska fastslå ett förlustabsorberande belopp och ett återkapitaliseringsbelopp. Summan av dessa två utgör MREL.

Det förlustabsorberande beloppet ska enligt huvudregeln utgöras av det gällande kravet på kapitaltäckning. Detta kapital kan banken förlora vid en kris. Återkapitaliseringsbeloppet däremot beror på hur bankens resolutionsplan ser ut, och ska användas för att upprätthålla grundläggande funktioner i banken.

För globalt systemviktiga banker föreslås att det dubbla kapitalkravet är en rimlig utgångspunkt för nivån på MREL. Samtidigt pågår en diskussion inom EU-kommissionen om en ändring av krishanteringsdirektivet, möjligen redan under 2016. Skälet är att Financial Stability Board, FSB, i november 2015 förväntas besluta om nya krav på konverterbara skulder för de 30 största bankerna i världen. Det kravet, som går under benämningen TLAC, lär bli striktare än det EU infört.

Fakta resolutionsplan:

Bestäms av Riksgälden individuellt för varje bank. Den kan innebära att vissa viktiga funktioner ska kunna bevaras även om banken är i kris. Banker måste då sätta undan kapital och konverterbara skulder för det redan i förväg = återkapitaliseringsbelopp

HÖSTENS SKATTENYHETER

Finansskatteutredningen har hållit sitt första möte

Den 30 september hölls det första mötet i finansskatteutredningen. Utredningens uppgift är att ta fram ett förslag till särskild skatt för den finansiella sektorn. Utgångspunkten är att finansiella företag antas få en skattefordel genom att de slipper momsbelägga sina tjänster, och att en särskild skatt på finanssektorn ska kompensera för det. Att införa moms på finansiella tjänster anses tekniskt komplicerat och begränsas av EU:s mervärdesskattedirektiv.

Vägledning för skattens utformning ska hämtas från den så kallade lönsumsavgiften i Danmark. Den tas ut på lönesumman i företag som tillhandahåller mervärdesskattebefriade finansiella tjänster.

Utredningen ska vara klar i november 2016. Utredare är Christer Sjödin medan Bankföreningens skatteexpert Ulrika Hansson företräder bankerna.

En liknande beskattning av den finansiella sektorn föreslogs i samband med den stora skattereformen 1990-1991. Skälen var desamma som idag. Förslaget ledde den gången inte till någon lagstiftning.

Utbyte av skatteupplysningar – en ny global standard

Den amerikanska lagstiftningen FATCA, Foreign Account Tax Compliance Act, har drivit på utvecklingen av ökat automatiskt informationsutbyte för skatteändamål i världen. G20 har tagit fram en global standard för hur informationsutbytet mellan länder kan göras, Common Reporting Standard, CRS. Utbytet ska ske genom att länder ingår bilaterala informationsutbytesavtal. Över 60 länder i världen har förbundit sig att tillhandahålla varandra information om fysiska personers och företags innehav av konton.

På EU-nivå har man tagit fram ett särskilt direktiv som i princip kopierar CRS. Direktivet ska vara genomfört i medlemsstaterna senast den 1 januari 2016. Den svenska regeringen har lagt fram förslag till lagändringar med ikraftträdande per den 1 januari 2016. Propositionen beslutades av regeringen den 8 oktober 2015.

Mervärdesskatt på posttjänster

Regeringen presenterade förslag före sommaren om införande av en begränsad skattefrihet för vissa posttjänster. Sverige har sedan 1994 tillämpat mervärdesskatt på posttjänster. Sverige

fälldes emellertid av EU-domstolen i april 2015 för att bryta mot EU-rättens krav på undantag för vissa posttjänster som tillhandahålls av det offentliga postväsendet. Regeringens förslag om återinfört undantag för mervärdesskatt har kritiserats av Bankföreningen för att vara alltför snävt och innebär att i princip endast frimärken som säljs över disk kommer att omfattas av det föreslagna momsundantaget. En lagrådsremiss väntas i slutet av oktober 2015. Ikraftträdande föreslås till den 1 april 2016.

Ulrika Hansson
skatteexpert på
Bankföreningen